

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงเรื่องเพศ การใช้ยาเสพติด และความรุนแรงของวัยรุ่นในชนบทอีสาน ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงเรื่องเพศ การใช้สารเสพติด และความรุนแรง และ ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการพัฒนาความมั่นคงในชีวิตวัยรุ่นให้ปลอดภัยจากพฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าว ใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม(Participatory Action Research) ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ เริ่มจากการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทั้งสามด้านในบริบทของชุมชนชนบทอีสาน ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับวัยรุ่น (บุคคลที่อายุ 12-25 ปี) ประกอบกับใช้แบบสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่ม แล้ววิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ส่วนในระยะที่ 2 ดำเนินการพัฒนากิจกรรมและกระบวนการมีส่วนร่วมกับแกนนำวัยรุ่นเพื่อให้เกิดทักษะชีวิต เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยง แล้วดำเนินการประเมินผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับวัยรุ่นและพ่อแม่ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการใน 2 ชุมชน (ชุมชนใกล้เคียงและชุมชนไกลเมือง) ระหว่างเดือน มีนาคม 2547- สิงหาคม 2548 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยตารางไขว้และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษา พบว่าภูมิหลังของวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างทั้งที่อาศัยอยู่ในชุมชนใกล้เคียงและใกล้เคียงส่วนมาก เป็นหญิงร้อยละ 66.7 และ 54.5 ตามลำดับ กว่าร้อยละ 70 ของวัยรุ่นกำลังศึกษาต่อ ในชุมชนใกล้เคียงพบว่ามีสัดส่วนที่ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงกว่าวัยรุ่นในชุมชนใกล้เคียง แต่ร้อยละ 35-37 ของวัยรุ่นทั้งสองชุมชนทำงานแล้ว วัยรุ่นที่อยู่ใกล้เคียงและไกลเมืองนี้ มาจากครอบครัวเดี่ยวที่ประกอบด้วย พ่อ แม่ และ ลูก เพียงร้อยละ 43.2 และ 38.9 ตามลำดับ จะเห็นว่าวัยรุ่นที่อยู่ในเขตใกล้เคียงอยู่ในครอบครัวเดี่ยวเป็นสัดส่วนมากกว่าวัยรุ่นในเขตไกลเมือง วัยรุ่นในชนบททั้งที่อยู่ใกล้เคียงและไกลเมืองส่วนมาก(83-84%)เคยเที่ยวสวนสาธารณะหรือตลาดนัดใกล้ชุมชน ซึ่งเป็นสถานที่ที่วัยรุ่นนัดพบเพื่อนต่างเพศและใช้เป็นสถานที่นำเสนอตัวเอง วัยรุ่นเคยมีประสบการณ์ทะเลาะวิวาทกับเพื่อนราวร้อยละ 45 โดยวัยรุ่นบ้านใกล้เคียงอายุเฉลี่ยเมื่อมีการทะเลาะวิวาทครั้งแรกคือ 12.6 ปี และพบว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่เคยมีเพศสัมพันธ์ และกว่าร้อยละ40 เคยมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุ 17 ปี ในชุมชนใกล้เคียงอายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเพียง 14 ปี ส่วนพฤติกรรมเสี่ยงเรื่องยาเสพติด พบว่า อายุเฉลี่ยเมื่อมีการใช้ยาเสพติดครั้งแรกเพียง 14 ปี

ปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงเรื่องเพศ ยาเสพติด และความรุนแรง ได้แก่ อายุของวัยรุ่น ทักษะคิดของวัยรุ่นต่อวิถีชีวิตของตนเอง บทบาทของวัยรุ่นในครอบครัวและชุมชน โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีพฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าว ขณะที่ปัจจัย สภาพการพักอาศัยที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าวแต่อย่างใด

แนวทางที่วัยรุ่นเสนอเพื่อพัฒนาความมั่นคงในชีวิตของตนเองคือ การอบรมเพื่อเสริมศักยภาพที่เน้นการมีส่วนร่วม และ การดำเนินกิจกรรมในชุมชนเพื่อแสดงศักยภาพต่อชุมชน ผลการดำเนินกิจกรรมทำให้วัยรุ่นได้ตระหนักต่อเป้าหมายในชีวิตของตนเองมากขึ้น สามารถจะหลีกเลี่ยงการทะเลาะกับเพื่อนได้ เข้าใจความแตกต่างระหว่างหญิงชาย เข้าใจผู้ใหญ่มากขึ้นเมื่อวัยรุ่นถูกเตือนเรื่องพฤติกรรม การทำกิจกรรมในชุมชนเพื่อแสดงศักยภาพของตนเอง ทำให้วัยรุ่นได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานกับเพื่อน ได้รับผิชอบกิจกรรมของชุมชนเป็นการสร้างความภาคภูมิใจให้วัยรุ่น วัยรุ่นมีส่วนกำหนดกฎเกณฑ์เรื่องการห้ามดื่มสุราหรือใช้รถมอเตอร์ไซด์ออกนอกหมู่บ้านเพราะช่วงเวลาของเทศกาลอาจนำมาซึ่งการทะเลาะกัน ขณะเดียวกันก็ทำให้ผู้ใหญ่ พ่อแม่ ยอมรับวัยรุ่นมากขึ้น สิ่งเหล่านี้วัยรุ่นเห็นว่าทำให้เขามีทักษะชีวิต และสามารถจะมีความมั่นคงในชีวิตได้ต่อไป

This research was aimed at investigating risk behaviors of youths in sexual relationships, use of drugs and violence, factors related to risk behaviors of youths in sexual relationships, use of drugs and violence, and at studying the developmental process to enhance rural youth's security against those behaviors. The participatory action research method was used. Implementation was performed in two phases, beginning from studying the three aspects of risk behaviors in socio-economic context. In-depth interviews were carried out with the youths (aged 13-24 years old) along with questionnaire and group interview. The information was analyzed both qualitatively and quantitatively. In the second phase, activity development and participatory processes were conducted with some youth leaders with an aim to enhance their life skills, which will in turn lead to adjustment of the risk behaviors. Finally, evaluation was made on the results of the in-depth interview with the youths and their parents and the results of the workshop. Information collection was carried out in two communities (near and far from the city) from March 2004 to August 2005. Content analysis was used for qualitative data analysis while correlation analysis and correlation analysis were applied for quantitative data analysis.

The findings from the majority of female youths residing near and far from the city (66.7 percent and 54.5 percent, respectively) show that more than 70% of the youths are still in school. The number of youths near the city who continue studying in high school is higher than those living far from the city. However, 35-37% of youths from both places already have jobs. Only 43.2% and 38.9% of the youths near the city and far from the city respectively come from nuclear families with father, mother and children. More youths living near the city than those living far from the city are from nuclear families. The majority of youths of both groups (83-84%) used to go to public parks or weekend markets near their communities, the places where teenagers make appointment with the opposite sex and present themselves. About 45% used to have disputes with their friends. The average age when the youths living far from the city first had a dispute was 12.6 years. More than 40% was found to have had sexual intercourse when they were 17 years old. Among the youths living near the city, the age when they first had

sexual intercourse was 14 years. In terms of drug addiction, it was found that the average age the youths first consumed drugs was 14 years.

It was found that 3 factors that had relationship to the risk behaviors of youths in sexual relationships use of drugs and violence. There were age of the youths, attitude toward the youth way of life, and the youths' roles in family and community.

The means suggested by these youths to enhance their security include participatory training to promote potentiality and community activities that enable them to express their potentials. Activities conducted have made the youths become more aware of their goals of life. They can alleviate from disputes with friends, understand the difference between male and female, understand the adults better when being warned of their behaviors. Community activities to express their potentials enable the youths to exchange their working experiences with their friends, to take responsibilities over community activities, in which they are proud of. They are also able to determine regulations in terms of alcohol banning or motorcycling out of the village during festivals, since these activities may bring about disputes. Meanwhile, the adults have come to accept the youths more than before. All of these make the youths see that they have life skills and security in their future life.